

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XXI. De pignoribus & aliis Cautionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

Prælatum quia videretur de novo alienari, contra Ecclesiam prohibitionem, si non adhibeantur requisita. Responsum tamen ab Innoc. in c. 2. h. t. infundationem ejusmodi rei à Prælato liberè fieri. Nam licet per mortem vasalli, qui sine successore decessit, videatur reversa ad Ecclesiam, non tamen continuè aut simpliciter censetur esse de bonis, aut mensa Ecclesie, ut tradit Abbas in e. *Vt super sup. De rob. Eccl. non alien.* cum hoc ipso, quo vacat, non incorporatur Ecclesie, sed necessaria sit Prælati acceptatio; ante quam infundans alterum non peccat contra juris prohibitionem, cum potius ea res spectet ad repudiationem ejus, quod adquisit potuit, quam ad adquisit alienationem: quo modo esse Prælatum extra pœbas alienanti propositas, dictum supra Tit. 13. num. 6. & ad D. *De acquir. vel omis. hered. nu. 46.* Quæ ut ita procedant, videtur tamen necessaria justa causa, ut utilitati Ecclesie consulatur, quia Pont. in d. s. 2. adjungit, *si videtur expedire.* Quæ concessio commodius procedet, si fiat secundo filio, vel consanguineo, ut habetur. d. c. 2.

4 Quid si Prælati juraverit non alienare, aut non infundare? R. Concedendo rem in Feudum, isto casu nihil facere contra juramentum, cum hoc comprehendat tantum alienationem, quæ sit de novo, non etiam rei, quæ alienari solita, ejus concessio non spectat ad alienationem: quo modo in d. s. 2. eam permittit Pont.

5 Illud singulare est, quod proponitur in c. 1. h. t. & c. 8. infra *De usuris*, non tenet Dominum ex Feudo à vasallo suo sibi oppignorato fructus perceptos computare in sortem, sed citra usurarium eos sibi retinere posse, salva exactione sortis. Super adæquata ratione istius declarationis Pontificie multum disputatur, eò quod citra usuram creditor non retineat fructus, salva sorte. Communiter eam tradunt, quod interim, dum est oppignoratum Domino Feudum, vasallus liber sit à servitio, quod Domino debet, in cujus recompensam Feudum habuit. Quæ res erit extra difficultatem si fructus non excedant servitia, ut post Innoc. in d. c. 2. tradit Covarr. 3. *Variar. Res. e. 1. nu. 4.* quia tunc nomine interesse fructus retinentur.

6 Quid si fructus excedant servitia? R. Covarr. & Innoc. ad locis satis insinuare, videri

usurarium, eos non computare in sortem, ad excessum. Verum text. generaliter loquitur, & indistinctè non facta mentione, fructus excedant, an respondeant servitio: ut illa ratio, et si ratione subnixæ, textui minus conveniat. Glossa d. c. 1. id ponit singulare in sententia. Verum nec ejus nomine usura, divinis, naturalis, Canonico jure damnata toleratur. c. 4. h. t. ubi ne quidem ob causam piam lètè usura accipiuntur. Alii in eo vim ponunt quod utile dominium cum directo tunc consolidetur, verum hoc falsum videtur, cum illis dominii jus sit salvum ipsi vasallo. Ratio vis ponitur in conditione Feudi, quæ est, fructus cedant vasallo præstanti servitium, quo si cesset, eos non percipiat. Cessante in casu præferti, nec venit hic considerari excessus fructuum, si quidem ab initio libenter pro servitio fructus ampliores datur, quanto retinentur, cessante servitio.

Restringe tamen dicta: Primò Si gratia dum sit concessum, nam si data peccata erit à labe usuraria alienum, non computat fructus in sortem, quia tunc fructus cedunt servitio, nec est interesse Domini. Secundo res non sit multum aucta & meliorata abstrata & expensis vasalli, quia tunc exactione cessus fructuum cessat interesse, quod cedat in servitio, cui respondent fructus; & hoc si Dominus sit laicus, sive Ecclesia, ut fructus cedentes sint computandi in sortem, ut Dominus ab usuraria labe liberetur. Ita Navar. & alios, quos citat, in *Manuali c. 17. nu. 218.* opinio mihi probabilior videtur. Ceterum quomodo Feudum dividatur, à quibus computatur, & quibus, quo modo ficiatur, non est locus; cum requiratur longiorum & longiorum Tractatum, quem separatim tractabimus ad Usus Feudorum.

TITULUS XXI.

De pignoribus & aliis Cautionibus,

SUMMARIUM.

1. Fignus & Hypotheca quid?
2. Constituitur vel expressè, vel tacitè.
3. Prælati

3. Prælati bona tacite obligata sunt Ecclesie.
4. Pignori obligari qua res possunt. *[tum.]*
5. Pactum commissorium in pignoribus improbatum.
6. Nisi iuramento validetur.
7. Improbatur & pactum antichresios.
8. Debitor qui iuravit non repetere rem, nisi soluto debito, an componere fructus possit?
9. Reprobatur & pactum, de quo in c. Illo vos 4. h. t.

10. Finis contractus pignoratitii.
11. Ususfructus quid, & quotuplex, remissive.

P Rincipales contractus solcar mutui accessorios, uti Pignoratibus, Fideiussoribus. Pignus in mobilibus obinet, quod traditum ad creditorem transit. Hypotheca in immobilibus, qua res adficitur ex nuda conventionione. De usu nuda non sufficit conventio, nec alias tenet, quam si legis operæ, ut vocant, accesserint, idque ad evitandas fraudes, quæ ex clandestinis oppignorationibus oriuntur. Dat autem pignus sive hypotheca jus in rem, quod transit cum ea in quemcumque possessorem, *l. Si debitor Cod. De distract. pig.*

Constituitur vel expresse, uti partium conventionione, iudicis decreto; vel tacite, ex dispositione legis, quale habet locator in res investas, illatas in prædium urbanum; fidei in bonis debitoris; uxor in bonis mariti, nomine dotis, etiam cum prælatione, & contra quemlibet possessorem bonorum mariti, *c. 5. h. t.* mutans in domum rescindendam; pupillus, minor in bonis tutoris, curatoris, *l. Pro officio C. De administrat. tut. civitas in bonis administrantium res ejus, per l. fin. C. Quo quisque ordine conven. lib. 11. de quibus, & aliis, agitur D. & Cod. In quibus causis pig. vel hypoth. tacite contrah.*

3 Quæritur potest, An bona Prælati sint tacite obligata Ecclesiis, ratione administrationis? R. Per Canones hac in materia nihil inveniti expresse dispositum; Glossam tamen in *d. c. 5. h. t.* quam Abbas *ibid. nu. 11.* & alii sequuntur, tradere, ejus bona tacite esse obligata Ecclesiis, argumento ducto à minori, cui Ecclesia æquiparatur, *c. 1. sup. De restitut. in integ. Vid. Azor. Institut. Moral. p. 3. lib. 7. c. 4. qu. 9.*

4 Pignori obligari potest res qualibet; propria, non aliena, in quam cum nihil juris sit, nihil etiam juris in eam alteri dari potest, nisi Domini consensu: exstans in commercio, quo

modo res sacra, religiosa, liber homo, pignori non supponuntur, *c. 2. h. t.* Idque à Domino, cui libera est rerum administratio, quia præparat viam alienationi. Unde non habet locum in rebus Ecclesiæ, nisi ex causa, & solemnitate adhibita, *c. 1. h. t.* qua de re *sup. Tit. 13.* Hinc in *c. 3. h. t.* hæres ejus, qui rem Ecclesiæ pignora vit, cogitur eam redimere; tum quia res erat Ecclesiæ sacro ministerio deputata, tum quia aliena. Neque enim alterius res pignori capitur pro debito alieno: adeo ut ne quidem res mulieris capiantur pro delicto mariti, quod non luit alius, quam qui perpetravit, *c. Ne uxor pro marito, &c.* Quo modo in *d. c. 5. h. t.* non tantum reddenda mulieri bona sua, quæ fiscus accepit propter mariti facinus, verum & eidem salva dos esse debet ex bonis mariti, etiam apud alium existentibus, secundum *l. fin. D. Qui potiores in pig. hab.*

Admittit pignus pacta honesta & licita: quale non est hac in materia pactum sive lex commissoria, capite penultimo hoc titulo cujus ea conditio, ut, si non luat pignus intra certum tempus, pignus sit commissum, & creditori cedat. Subest enim grave detrimentum debitoris, à quo non ratio res multò pluris debito valentes pignori supponuntur: ut eo casu, propter solutionis moram creditori accederet luctum, non sine labe usuraria. Unde & leges civiles ejusmodi pacta vocant captiones commissorias, eaque improbant, *l. 3. C. De pactis pignori.* Nihil obstat, quod in emptione lex commissoria sit admilla; quia nihil continet iniqui, non soluta ad dictam diem pecunia, rem manere penes venditorem tamquam inemptam, *Vid. Covarr. 3. Var. Resol. c. 2. nu. 7. Azor. d. p. 3. lib. 7. c. 10. & dicta ad D. De pignoribus & hypoth. nu. 16.*

Quid si debitor iuramento pactum istud confirmaverit? R. Servandum esse pactum, ut colligitur ex *d. c. pen. h. t.* idque propter vim iuramenti, quod servandum, ubi servari potest, citra detrimentum animæ jurantis, quale est hoc, *arg. cap. 6. sup. De iurejur. ubi ea de re actum;* cum nihil involvat mali, ex parte jurantis, rem suam vili pretio penes alium relinquere: licet non sit tutum creditori, rem retinere, propter labem usurariam, & non impediatur debitor rem postea repetere, petita absolutio-

Pe. Qua opus non erit, si ante dictum tempus solvere fuerit impeditus, ut quia pecunia missa non fuerit tradita creditori per nuntii improbitatem. Nihil obstante juramento, quod non obligat in casu iusti impedimenti, *d. c. pen. in fine.*

7 Improbatur etiam hoc iure pactum antichresios, *c. 6. h. t. c. 1. & c. Conquestus 8. inf. De usuris.* quo pignoris fructus creditor lucratur, salva sorte, non sine labe usuraria, quod ratione dilatae solutionis fructuum lucrum percipiat. Nihil obstante lege civili, quae pactum istud non reprobatur, propter incertum fructuum eventum, & pretium, *l. Si ea lege C. De usuris, l. si is qui 11. §. 1. D. De pignorib.* Quae ratio non tollit labem usurariam; ut recte Canones mandent fructus in sortem imputari, & ubi sortem adaequaverint, pignus liberum restitui debitori, *d. c. 6. & dictum ad D. d. sit. De pignorib. nu. 15.*

8 Posset autem dubitari, An compensatio fructuum recte praetendatur à debitore, qui iuravit non repetere rem, nisi soluto debito? R. Dictum quidem esse superius, *De iur. iur. n. 72.* non impediri debitorem compensare, cum sit idem quod solvere; cui rei multum obstat *c. Ad nostram 7. sup. eod.* Verum dicendum, in isto cap. non proponi, per fructus esse satisfactum creditori, eosque sortem adaequasse sed praesupponi, necdum receptam eam copiam fructuum, aut non constare, quanti sint recepti fructus; ut non male dicatur ibi debitor contra juramentum suum pignus subtraxisse Covarr. *De pactis p. 1. §. 4. n. 14. & seqq.* Nisi dicamus in illo cap. esse juramentum interpositum de formali facienda solutione, qualis non admittit compensationem. Quantum ad *c. Salubriter inf. De usuris* ubi maritus lucratur fructus pignoris nomine dotis, de eo agitur *inf. eod. sit. De usur. quantum verò ad c. 1. sup. De feud. de eo ibi actum.*

9 Sunt & alia pacta damnata tamquam usuraria, quale est illud, de quo in *c. illo vos 4. h. t.* in quo videtur res quidem pure vendita, sed resolvenda: simulatam tamen esse venditionem, & verum contractum pignoris, & quidem usurarium; duae conditiones adiectae colligi faciunt. Prior est, quod intra certum tempus res sit redimenda, fructibus in sortem computatis. Quae licet nihil habeat contrarium naturae

emptionis, est tamen insolita & iniurata contractu isto, & propria contractus pignoratitii, ideoque ad palliandam usuram contractus emptionis apposita praesumitur, si aliae conditiones concurrant, uti hoc in casu. Altera conditio, quod ultra, quam datum, pretium debet restitui; quae conditio contractum factum usurarium, quia nomine dilatae solutionis dicitur quid ultra sortem; atque ita Pont. in *d. 4. damnat usurariae labe istum contractum.* Vid. Covarr. *3. Var. Res. c. 9.* Auger suspitionem emptoris qualitas, qui confectus ex totis sumis, cuius tamen Pont. in *d. c. 4.* non meminit ut ad damnandum praedictum casum sufficiat duae istae conditiones.

Finis hujus contractus est, ut creditorem securitas super credito. Cui nisi tempore suo faciat, est licentia rem distrahendi, *l. fin. C. iure dom. impetran.* Ubi pactum de non distrahendo faciet tardiores distractionem, ut dicitur *D. & Cod. De distract. pignor.* In casu distractionis, pluribus existentibus creditoribus illi potiores, qui tempore priores, quae dicitur *C. Qui potiores in pig. hab.*

Ponitur hoc in *Tit. c. fin.* cuius contentum hanc ad materiam parum facit, cum spectat usum fructuum, qui est jus utendi fructibus aliena, salva ejus substantia. Istaque ad improprius, circa rem, quae usui non consumitur, jus integræ restitutio est faciendae ab ipso contractu, data super eo cautione de utentis arbitrio boni viri, deque restituenda re in specie tempore suo; alius improprius, circa quarum usus est in abusu, qui obligat tamen ad restituendum tantumdem ejus generis aestimationis, data etiam in eum finem cautione, quae de re plura videantur *D. & C. De pig. fructu. & aliquot tit. seqq.*

TITULUS XXII.

De Fidejussoribus.

SUMMARIUM.

1. Fidejussio quid, & qui fidejungere possunt.
2. Mulier jurata in ratu cedens an obligetur?
3. Clericis fidejungere quatenus liceat.
4. Episcopi